

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра аграрного, земельного та екологічного права
імені академіка В.З. Янчука

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Олена ЯРА

« 10 » 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри аграрного, земельного
та екологічного права ім. акад. В.З. Янчука

Протокол № 12 від « 9 » 05 2022 р.

Завідувач кафедри

Володимир ЄРМОЛЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП «Право» підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»

Лілія ПАНЬКОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ЗАХИСТ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ»

Розробник:

Дейнега Марина Андріївна

д.ю.н., доцент, професор кафедри аграрного,
земельного та екологічного права імені академіка В.З.
Янчука

Київ – 2022 р.

**ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ЗАХИСТ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність		
Освітня програма		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.	

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ЗАХИСТ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ»

Метою освітньої компоненти «Захист земельних прав» є забезпечення формування у здобувачів належного рівня знань щодо правового регулювання набуття, реалізації і захисту земельних прав, особливостей вирішення земельних спорів, а також набуття практичних навичок щодо самостійного розв'язання проблем, які виникають у сфері земельних відносин.

Завдання освітньої компоненти «Захист земельних прав» – формування у здобувачів практичних навичок щодо самостійного розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією норм земельного законодавства у сфері захисту земельних прав, оскільки підготовка кваліфікованого фахівця передбачає опанування ним певних правових знань як обов'язкову умову подальшої успішної професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **здобувач повинен знати:**

- науково-теоретичну основу земельних правовідносин;
- пріоритетні напрями досліджень щодо правового регулювання відносин у сфері використання, відтворення та охорони земель;
- ключові джерела правового регулювання земельних відносин;
- особливості правового регулювання відносин у сфері використання, відтворення та охорони земель;

вміти:

- аналізувати правові відносини і нормативно-правові акти у сфері використання, відтворення та охорони земель, тлумачити і застосовувати ці акти;
- здійснювати правову експертизу нормативних правових актів, порівнювати національне та зарубіжне земельне законодавство і правозастосовчу практику;
- юридично правильно кваліфікувати факти й обставини, вирішувати практичні завдання, застосовуючи нормативні правові акти у сфері використання, відтворення та охорони земель.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та оцінки сучасного стану земельних правовідносин;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях щодо вирішення земельно-правових питань;
- знання та розуміння предметної області земельного права та розуміння професійної діяльності у сфері земельних відносин;
- здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями у галузі земельного права;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства і суб'єкта земельних правовідносин, усвідомлювати цінності громадянського

(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина в Україні;

- прагнення до збереження навколишнього середовища;

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин земельного права, а також змісту правових інститутів земельного права;

- знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм земельного права;

- здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти у сфері земельних правовідносин;

- здатність аналізувати земельно-правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції із земельних питань;

- здатність до критичного та системного аналізу земельних правовідносин і застосування набутих знань у професійній діяльності;

- здатність до консультування із земельно-правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів;

- здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування у сфері земельних відносин;

- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру й значення у сфері земельних відносин.

ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ЗАХИСТ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВ»

для повного і скороченого терміну денної форми навчання

Змістовний модуль 1.

Тема лекційного заняття 1. Теоретичні засади правового забезпечення земельних прав.

Юридична природа земельних прав. Класифікація земельних прав. Земельні права як юридичні титули та інші земельні права непроцедурного характеру. Земельні права процедурного характеру. Права на землю. Інші земельні права. Земельні права приватно-правового характеру. Земельні права публічно-правового характеру. Асолютні і відносні земельні права. Виключні і переважні земельні права. Особливості земельної правосуб'єктності. Земельна правоздатність. Земельна дієздатність.

Тема лекційного заняття 2. Правові аспекти набуття та реалізації права власності на землю і права землекористування.

Приватизація земельних ділянок як підстава набуття права приватної власності на землю. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами. Право оренди земельних ділянок: особливості набуття і реалізації. Правові проблеми набуття та реалізації права постійного користування і права довічного успадкованого володіння земельними ділянками. Особливості набуття і реалізації права емфітевзису.

Тема лекційного заняття 3. Правовий механізм захисту земельних прав.

Підстави захисту земельних прав. Способи захисту земельних прав. Зобов'язально-правові способи захисту земельних прав. Речово-правові способи захисту земельних прав. Форми захисту земельних прав. Юрисдикційні форми захисту земельних прав. Неюрисдикційні форми захисту земельних прав. Засоби захисту земельних прав. Відновлювальні засоби захисту земельних прав. Трансформаційні та перетворювальні засоби захисту земельних прав.

Змістовний модуль 2.

Тема лекційного заняття 4. Цивільно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки.

Поняття та система цивільно-правових способів захисту права приватної власності на земельні ділянки. Визнання права власності як речово-правовий спосіб захисту права приватної власності на земельні ділянки. Віндикаційно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки. Негаторно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки. Захист права приватної власності на земельні ділянки за допомогою інших способів захисту цивільних прав.

Тема лекційного заняття 5. Адміністративно-правовий захист земельних прав.

Суб'єкти адміністративно-правового захисту земельних прав. Адміністративне законодавство у сфері захисту земельних прав. Адміністративні правопорушення у сфері реалізації земельних прав, які розглядаються органами державної влади та місцевого самоврядування. Процедурні питання адміністративного захисту земельних прав. Звернення до правоохоронних органів за захистом земельних прав.

Тема лекційного заняття 6. Альтернативні форми захисту земельних прав.

Медіація як альтернативна форма захисту земельних прав. Самозахист як форма захисту земельних прав. Захист земельних прав в Європейському суді з прав людини.

Тема лекційного заняття 7. Юридична відповідальність за земельні правопорушення.

Загальна характеристика та класифікація земельних спорів. Поняття та види юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері земельних відносин. Цивільно-правова відповідальність за земельні правопорушення. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність осіб, які спеціалізуються у сфері земельних відносин. Земельно-правова відповідальність: поняття та особливості.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1												
Тема 1. Теоретичні засади правового забезпечення земельних прав	16	2	2			12						
Тема 2. Правові аспекти набуття та реалізації права власності на землю і права землекористування	17	2	2			13						
Тема 3. Правовий механізм захисту земельних прав	17	2	2			13						
Разом за змістовним модулем 1	50	6	6			38						
Змістовний модуль 2												
Тема 4. Цивільно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки	17	2	2			13						
Тема 5. Адміністративно-правовий захист земельних прав	17	2	2			13						
Тема 6. Альтернативні форми захисту земельних прав	17	2	2			13						
Тема 7. Юридична відповідальність за земельні правопорушення	19	3	3			13						
Разом за змістовним модулем 2	70	9	9			52						
Усього годин	120	15	15			90						

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
(навчальним планом не передбачено)

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні засади правового забезпечення земельних прав	2
2.	Правові аспекти набуття та реалізації права власності на землю і права землекористування	2
3.	Правовий механізм захисту земельних прав	2
4.	Цивільно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки	2
5.	Адміністративно-правовий захист земельних прав	2
6.	Альтернативні форми захисту земельних прав	2
7.	Юридична відповідальність за земельні правопорушення	3

ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ
(навчальним планом не передбачено)

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ

для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Теоретичні засади правового забезпечення земельних прав.
2. Юридична природа земельних прав.
3. Класифікація земельних прав.
4. Земельні права як юридичні титули та інші земельні права непроцедурного характеру.
5. Земельні права процедурного характеру.
6. Права на землю.
7. Інші земельні права.
8. Земельні права приватно-правового характеру.
9. Земельні права публічно-правового характеру.
10. Асолютні і відносні земельні права.
11. Виключні і переважні земельні права.
12. Особливості земельної правосуб'єктності.
13. Земельна правоздатність.
14. Земельна дієздатність.
15. Правові аспекти набуття та реалізації права власності на землю і права землекористування.
16. Приватизація земельних ділянок як підстава набуття права приватної власності на землю.
17. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами.
18. Право оренди земельних ділянок: особливості набуття і реалізації.
19. Правові проблеми набуття та реалізації права постійного користування і права довічного успадкованого володіння земельними ділянками.
20. Особливості набуття і реалізації права емфітевзису.
21. Правовий механізм захисту земельних прав.
22. Підстави захисту земельних прав.
23. Способи захисту земельних прав.
24. Зобов'язально-правові способи захисту земельних прав.
25. Речово-правові способи захисту земельних прав.
26. Форми захисту земельних прав.
27. Юрисдикційні форми захисту земельних прав.
28. Неюрисдикційні форми захисту земельних прав.
29. Засоби захисту земельних прав.
30. Відновлювальні засоби захисту земельних прав.
31. Трансформаційні та перетворювальні засоби захисту земельних прав.
32. Цивільно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки.
33. Поняття та система цивільно-правових способів захисту права приватної власності на земельні ділянки.

34. Визнання права власності як речово-правовий спосіб захисту права приватної власності на земельні ділянки.
35. Віндикаційно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки.
36. Негаторно-правовий захист права приватної власності на земельні ділянки.
37. Захист права приватної власності на земельні ділянки за допомогою інших способів захисту цивільних прав.
38. Адміністративно-правовий захист земельних прав.
39. Суб'єкти адміністративно-правового захисту земельних прав.
40. Адміністративне законодавство у сфері захисту земельних прав.
41. Адміністративні правопорушення у сфері реалізації земельних прав, які розглядаються органами державної влади та місцевого самоврядування.
42. Процедурні питання адміністративного захисту земельних прав.
43. Звернення до правоохоронних органів за захистом земельних прав.
44. Альтернативні форми захисту земельних прав.
45. Медіація як альтернативна форма захисту земельних прав.
46. Самозахист як форма захисту земельних прав.
47. Захист земельних прав в Європейському суді з прав людини.
48. Юридична відповідальність за земельні правопорушення.
49. Загальна характеристика та класифікація земельних спорів за участю суб'єктів агробізнесу.
50. Поняття та види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
51. Адміністративна відповідальність за земельні правопорушення.
52. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері земельних відносин.
53. Цивільно-правова відповідальність за земельні правопорушення.
54. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність осіб, які спеціалізуються у сфері земельних відносин.
55. Земельно-правова відповідальність: поняття та особливості.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Вставте пропущене слово:

... – це комплекс правових, економічних, технічних і організаційних заходів, спрямованих на забезпечення удосконалення земельних відносин, перехід до нового земельного ладу, що відповідає характеру регульованої соціально-орієнтованої ринкової економіки країни.	(у бланку відповідей надати словосполученням)
--	---

2. Вставте пропущене словосполученням:

... – це землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей.	(у бланку відповідей надати словосполученням)
--	---

3. Встановіть відповідність між видом сільськогосподарських угідь та його визначенням:

А	Рілля	1	група земельних угідь, що включає орні землі, які раніше оралися, а згодом більше року починаючи з осені не використовувалися для засіву сільськогосподарських культур і не готуються під пар
В	Багаторічні насадження	2	група земельних угідь, що включає угіддя, зайняті насадженнями для отримання плодів, ягід, винограду, хмелю; насадженнями ефіроолійних культур, розсадниками (крім лісових); плантаціями декоративних багаторічних насаджень (квітниками) для декоративного оформлення територій, а також для реалізації квітів; лікарськими багаторічними насадженнями (беладона, наперстянка, шалфей лікарський та інші)
С	Перелоги	3	група земельних угідь, що включає сільськогосподарські угіддя, які систематично обробляються і використовуються під посіви сільськогосподарських культур, включаючи посіви багаторічних трав, а також чисті пари та парники, оранжереї і теплиці

4. Землі сільськогосподарського призначення передаються у власність та надаються у користування громадянам для:

1	ведення особистого селянського господарства;
2	ведення товарного сільськогосподарського виробництва;
3	дослідних і навчальних цілей;
4	сінокосіння та випасання худоби.

5. Право власності на землю – це:

1	право користуватися і розпоряджатися земельною ділянкою;
2	право розпоряджатися земельною ділянкою;

3	право володіти, користуватися і розпоряджатися земельною ділянкою;
4	право володіти і розпоряджатися земельною ділянкою.

6. Право власності на земельну ділянку виникає з моменту ...

(у бланку відповідей надати відповідь)

7. Юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі ...

1	внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу;
2	прийняття спадщини;
3	придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
4	самовільного зайняття.

8. Права власників земельних ділянок ...

1	продавати або іншим шляхом відчужувати земельну ділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину;
2	самостійно господарювати на землі;
3	власності на посіви і насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену продукцію;
4	споруджувати жилі будинки, виробничі та інші будівлі і споруди.

9. Власники земельних ділянок зобов'язані...

1	забезпечувати використання їх за цільовим призначенням;
2	своєчасно сплачувати земельний податок;
3	самостійно господарювати на землі;
4	підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі.

10. Вставте пропущене словосполучення:

... – це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною для провадження підприємницької та іншої діяльності.	(у бланку відповідей надати відповідь)
---	--

11. Право оренди земельної ділянки виникає з моменту ...

1	державної реєстрації земельної ділянки;
2	державної реєстрації договору оренди земельної ділянки;
3	державної реєстрації права оренди земельної ділянки.

12. Чи підлягає договір оренди земельної ділянки обов'язковому нотаріальному посвідченню?

(у бланку відповідей надати відповідь)

13. Строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може перевищувати ...

1	49 років;
2	50 років;
3	законодавством України не встановлено строк.

14. Вставте пропущене число:

При передачі в оренду земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства строк дії договору оренди землі визначається за згодою сторін, але не може бути меншим як ... років.	(у бланку відповідей подати числом)
--	-------------------------------------

15. Розрахунки щодо орендної плати за земельні ділянки, що перебувають у державній і комунальній власності, здійснюються

1	у грошовій формі;
2	у натуральній формі;
3	у відробітковій формі.

16. Вставте пропущене словосполучення:

... – це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.	(у бланку відповідей подати словосполученням)
---	---

17. Яким документом посвідчувалося право постійного користування земельною ділянкою до 1 січня 2013 року?

(у бланку відповідей надати відповідь)
--

18. Права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають...

1	підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності;
2	громадські організації інвалідів України, їх підприємства (об'єднання), установи та організації;
3	релігійні організації України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, виключно для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності;
4	вищі навчальні заклади незалежно від форми власності;
5	всі вище перераховані.

19. Вставте пропущене словосполучення:

... – це право власника або землекористувача земельної ділянки чи іншої заінтересованої особи на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками).	(у бланку відповідей подати словосполученням)
--	---

20. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб – це ...

(у бланку відповідей надати відповідь)
--

21. Земельні ділянки державної чи комунальної власності або права на них (оренда, суперфіцій, емфітевзис) підлягають продажу на земельних торгах у формі

1	аукціону;
2	конкурсу;
3	привілейованої купівлі.

22. Внесення до Державного земельного кадастру відомостей про формування земельної ділянки та присвоєння їй кадастрового номера – це ...

(у бланку відповідей надати відповідь)

23. Яким органом державної влади забезпечується ведення та адміністрування Державного земельного кадастру?

(у бланку відповідей надати відповідь)

24. Вставте пропущене словосполученням:

... – офіційне визнання і підтвердження державою фактів виникнення, переходу або припинення прав на земельну ділянку, обтяження таких прав шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

(у бланку відповідей подати словосполученням)

25. В якому році та яким нормативно-правовим актом було вперше у незалежній Україні закріплено заборону відчуження земель сільськогосподарського призначення (мораторій) ?

(у бланку відповідей надати відповідь)

26. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» було прийнято:

1	19 вересня 2019 р.;
2	21 листопада 2019 р.;
3	31 березня 2020 р.

27. Вставте пропущене словосполученням:

... – це система врегульованих нормами права суспільних відносин щодо переходу речових прав на земельні ділянки від одного суб'єкта-учасника ринку до іншого під впливом економічного фактора – співвідношення попиту та пропозиції – та на підставі цивільно-правових договорів.

(у бланку відповідей надати словосполученням)

28. Вставте пропущене словосполученням:

... – це система правових, економічних, організаційних заходів, спрямованих на розвиток, удосконалення або докорінну зміну ринкових земельних відносин у пріоритетному для держави напрямі, що здійснюються державними органами з метою раціонального використання та охорони землі і забезпечення продовольчої безпеки країни.

(у бланку відповідей надати словосполученням)

29. Набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення юридичними особами, створеними і зареєстрованими за законодавством України, учасниками (засновниками) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України, може здійснюватися з дня та за умови схвалення такого рішення

1	2/3 складу Верховної Ради України;
2	Президентом України;
3	референдумом.

30. Загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності юридичної особи не може перевищувати загальної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які можуть перебувати у власності всіх її учасників (членів, акціонерів), але не більше

1	10 тис. га;
2	50 тис. га;
3	100 тис. га.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

– методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);

– методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. **Поточний контроль знань** на лекційних і практичних заняттях (у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань) є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) студентами навчального матеріалу.

2. **Модульний контроль знань** (у формі письмової модульної контрольної роботи) є показником якості вивчення студентами окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів.

3. **Підсумковий контроль знань** (у формі екзамену) є показником дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною та вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Незараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні матеріали до лекційних і практичних занять з дисципліни «Захист земельних прав» для студентів ОС «Бакалавр». Київ: ЦП «Компринт», 2022. 54 с.

2. Методичні матеріали до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Захист земельних прав» для студентів ОС «Бакалавр». Київ: ЦП «Компринт», 2022. 32 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Земельне право: навчальний посібник / За ред. О.І. Баїк. Львів: Національний університет «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
2. Земельне право: навчальний посібник / Ю.В. Корнєєв. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 200 с.
3. Земельне право України: навчальний посібник / За заг. ред. В.П. Мироненко. Київ: Алерта, 2018. 350 с.
4. Земельне право України: навчальний посібник / І.І. Каракаш, Т.Є. Харитонova та інші. Одеса: Юридична література, 2017. 588 с.
5. Земельне право України: навчальний посібник / А.І. Ріпенко, О.М. Пащенко. Київ: ВД «Дакор», 2016. 236 с.
6. Земельне право: підручник / М.В. Шульга, Н.О. Багай, В.І. Гордєєв та ін.; за ред. М.В. Шульги. Харків: Право, 2013. 520 с.
7. Мірошніченко А.М. Земельне право України: підручник. Київ: Правова Єдність, 2013. 512 с.

Допоміжна

8. Чумак Ю.Я. Земельні спори: правові висновки Верховного Суду. Київ: Алерта, 2022. 350 с.
9. Кулинич П.Ф. Земельна реформа в Україні: правові проблеми: монографія. Київ: Норма права, 2021. 308 с.
10. Земельна реформа 2021. Регулювання купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення. Поточні завдання і перспективи реформування земельних правовідносин. Правове забезпечення, коментарі, аналітика / Петков С.В., Журавльов Д.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Київ: ЦУЛ, 2021. 336 с.
11. Земельні правовідносини в Україні. Актуальне законодавство та судова практика / Петков С.В., Дрозд О.Ю., Дрозд В.Г. Київ: ЦУЛ, 2020. 442 с.
12. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А.М. Мірошніченко, Р.І. Марусенко. Київ: Правова єдність, 2011. 520 с.
13. Земельний кодекс України з постатейними матеріалами: збірник нормативно-правових актів та матеріалів судової практики / Упорядник А.М. Мірошніченко. Науковий редактор В.В. Носік. Київ, 2007. 720 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Законодавство України:

- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main> – інформаційно-пошукова система по законодавству;
- <http://search.ligazakon.ua> – інформаційно-пошукова система по законодавству;
- <http://www.legal.com.ua> – інформаційно-пошукова система по законодавству.

Органи влади:

<https://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України;

<http://www.president.gov.ua> – Президент України;

<http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України;

<https://minagro.gov.ua/> – Міністерство аграрної політики та продовольства України;

<https://mepr.gov.ua> – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України;

<http://www.land.gov.ua> – Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру;

<https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд;

<http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень.